

Posudek vedoucího diplomové práce

Téma práce: Právo na psychoterapii mimo zdravotnický systém: Pokus o etickou reflexi

Autorka práce: Bc. et Bc. Zuzana Bláhová

Obor studia: Etika v sociální práci

Dané téma si autorka sama vybrala, na základě vlastních zkušeností s problematikou; ke zpracování tématu přistupovala zodpovědně a iniciativně. Tomu odpovídá i výsledek; práce je z mého pohledu zdařilá, odborně adekvátní, na aktuální téma, spadá do oboru studia. Pokud by práce vyšla knižně, určitě bude zajímavým příspěvkem do diskuze, kromě jiného totiž mapuje genezi, okolnosti a základní argumenty stran sporu a seznamuje čtenáře i s posledními relevantními události.

Cílem práce bylo „prozkoumat právo na psychoterapii..., zjistit, zda lze toto právo považovat za přirozené a pokud ano, zjistit také, jaké povinnosti se s tímto právem pojí.“ (s. 8) – a to v souvislostech „řešení sporu o psychoterapii, když na jedné straně znějí hlasy těch, kdo hájí psychoterapii pouze jako zdravotnický úkon a na straně druhé hlasy těch, kdo hájí psychoterapii jako nadresortní samostatnou profesi.“ (s. 96). V 1. části s názvem „Spor o psychoterapii“ autorka uvádí do problému, 2. část nazvaná „Psychoterapie“ je širším uvedením a pozadím pro stěžejní 3. a 4. část, nazvané „Právo na psychoterapii jako přirozené právo“ a „Právo na psychoterapii mimo zdravotnický systém jako naplnění principu subsidiarity“. Práce je zakončena diskuzí (5. část) a závěrečným shrnutím (Závěr, 6. část).

Z etického hlediska jsou klíčové především 3. a 4. část, kde autorka dospívá k tomu, že „právo na psychoterapii“ lze považovat „za právo přirozené“, ačkoli ne za v tomto smyslu „základní“ (s. 62); důvod spatřuje v tom, že „může být prostředkem usnadňujícím či umožňujícím dosahování všech základních dober“ (s. tamtéž), přičemž základní dobra chápe v tradičním přirozenoprávním smyslu (více s. 61-62). Nutno dodat, že ambice této teze autorka realisticky omezuje, když toto právo jednak chápe jako „odvozené“, jednak jako základ „pro možnost využití psychoterapie“ (s. 69), tedy nikoli jako příkaz, nýbrž jako dovolení. Klíčová je také související úvaha nad s tímto právem korelujícími povinnostmi, autorka je rozděluje na negativní a pozitivní (s. 63 nn.) a konstatuje, že v současnosti není ani jedna z nich ze strany státu splněna (více s. 69-70). Do řešení tohoto stavu autorka navrhuje zapojit princip subsidiarity, protože teprve z tohoto hlediska lze etickou reflexi dovést k závěrům (více s. 72-88).

V diskuzi autorka naznačuje, že uvažované právo je „historicky a kulturně podmíněné“, neboť je vázáno na určitý způsob života, „těžko si představit jeho prosazování např. u (...) jihoamerických Indiánů,... nebo u domorodců na Severním Sentinelu“ (s. 90); diskuzi uzavírá shrnutím, že „řešení právních otázek, spor o psychoterapii nevyjímaje, je nejefektivnější, pokud se opírá především o principy přirozenoprávní teorie namísto opory výhradně“ v principech pozitivně-právních (s. 94). V závěru zaznívá poslední klíčová informace: stát by měl naplňovat relevantní povinnosti tak, aby občan mohl „realizovat své právo na psychoterapii v soukromo-právní rovině, kam také jeho realizace nejspíše patří.“ (s. 97).

Bližší určení uvažovaného práva shrnutá v předchozích dvou odstavcích dávají tušit, jak by mohla být vedena možná kritika předložených závěrů; mám na mysli především „odvozenost“ a „podmíněnost“ uvažovaného práva.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit jako „výbornou“.

7. 5. 2019, PhDr. Vojtěch Šimek, Th.D.